

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

2011/2114(INI)

13.9.2011

JELENTÉSTERVEZET

A mezőgazdasági bemeneti ellátási lánc: szerkezet és hatások
(2011/2114(INI))

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

Előadó: José Bové

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	8

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

A mezőgazdasági bemeneti ellátási lánc: szerkezet és hatások (2011/2114(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel „A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése” című, 2011. június 23-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel a gazdálkodók igazságos jövedelméről és az élelmiszer-ellátási lánc hatékonyabb európai működéséről szóló, 2010. szeptember 7-i állásfoglalására²,
 - tekintettel „Az EU-ban tapasztalható fehérjehiányról: mi a megoldás erre a régóta fennálló problémára?” című, 2011. március 8-i állásfoglalására³,
 - tekintettel „Az élelmiszeripar és a mezőgazdaság zöld növekedési stratégiája” című, 2011. májusi OECD előzetes jelentésre⁴,
 - tekintettel a mezőgazdasági termelési eszközök (bemeneti költségek) árindexeire és a mezőgazdasági termékek (termelői árak) árindexeire vonatkozó Eurostat-adatokra⁵,
 - tekintettel az Európai Bizottság Agrárkutatói Állandó Bizottságának (SCAR) „A fenntartható élelmiszerfogyasztás és -termelés egy erőforrás-korlátozott világban” című (2011. februári) 3. SCAR előrejelzési gyakorlatára⁶,
 - tekintettel a mezőgazdasági ismeretekről, tudományról és fejlesztési technológiáról szóló nemzetközi felmérés (IAASTD) „Globális jelentés – a mezőgazdaság keresztútjánál” című jelentésére,
 - tekintettel a KKK „Kis ráfordítást igénylő gazdálkodási rendszerek: lehetőség a fenntartható mezőgazdaság kialakítására”⁷ című 2008. évi jelentésére,
 - tekintettel a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2009. október 21-i 2009/128/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre,
 - tekintettel eljárási szabályzatának 48. cikkére,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére (A7-0000/2011),
- A. mivel a mezőgazdasági termékek ára és a mezőgazdasági bemeneti árak ingadozása fokozta a mezőgazdasági üzemek jövedelmének és a mezőgazdasági termelők hosszú távú

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0297.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0302.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0084.

⁴ <http://www.oecd.org/dataoecd/38/10/48224529.pdf>

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

⁶ <http://ec.europa.eu/research/agriculture/conference/pdf/feg3-report-web-version.pdf>

⁷ http://agrienv.jrc.ec.europa.eu/publications/pdfs/LIFS_final.pdf

beruházásainak bizonytalanságát,

- B. mivel az Eurostat szerint a mezőgazdasági termelők teljes bemeneti költsége 2000 és 2010 között átlagosan csaknem 40%-kal emelkedett, miközben a termelői árak átlagosan 25% alatti mértékben nőttek; mivel a bemeneti költségek évtizedek során történő emelkedése az energia és a kenőanyagok esetében elérte a 60%-ot, csaknem 80%-ot a műtrágyák és a talajjavítók esetében, 30%-nál többet a takarmány, körülbelül 36%-ot gépek és egyéb berendezések esetében, csaknem 30%-ot a vetőmagok és ültetési anyagok, valamint majdnem 13%-ot a növényvédő szerek és peszticidek esetében,
- C. mivel az erőforrásszűke és a felemelkedő gazdaságokban növekvő kereslet következtében a bemeneti árakat érintő felhajtó nyomás várhatóan tovább emelkedik,
- D. mivel az uniós mezőgazdaság jelenleg erősen függ az importbeszerzésektől – főleg a fosszilis tüzelőanyagok, de a takarmány és az olyan ritka talajjavító ásványok tekintetében is, mint a foszfát –, és ezért kiszolgáltatott az ármozgásoknak; mivel ez jelentős aggályokat vet fel az uniós mezőgazdasági termelők versenyképessége tekintetében, különösen az állattenyésztési ágazatban,
- E. mivel a költségek – különösen az állattenyésztési ágazatban – a növény-egészségügyi, higiéniai és élelmiszer-biztonsági követelmények miatt is nőnek,
- F. mivel a teljes európai vízellátásnak átlagosan 42%-át használja fel a mezőgazdaság (Görögországban 88%-ot, Spanyolországban 72%-ot, Portugáliában 59%-ot), és mivel az öntözési és szennyvízköltségek jelentősen nőttek az édesvízkészletek kimerülése miatt, és az éghajlatváltozásnak betudhatóan várhatóan tovább nőnek majd;
- G. mivel a bérelt termőföld növekvő költsége és a termőföldárak ugyancsak erős hatást gyakorolnak a gazdálkodás fenntarthatóságára és a gazdálkodásba kezdő fiatalokra, és ezeket figyelembe kell venni a bemeneti költségek lehetséges visszaszorításának vizsgálatakor; mivel ezt a helyzetet javítani kell, különösen a fiatal mezőgazdasági termelők számára, szükség esetén megfelelőbb szabályozás révén,
- H. mivel a mezőgazdasági bemeneti szállítók piaci koncentrációja igen magas, azáltal, hogy a mezőgazdasági vegyi anyagok piacának csaknem 75%-át hat vállalat, vetőmagpiacnak pedig több, mint 45%-át három vállalat ellenőrzi; mivel ez a koncentráció hozzájárul a magas vetőmagárak fenntartásához és jelentős kedvezőtlen hatást gyakorol a haszonnövények diverzifikációjára,
- I. mivel a hitelesített és szabadalommal védett vetőmag-használati jogdíjak jelentik a mezőgazdasági termelők számára a fő költségnövekedést,
- J. mivel a mezőgazdasági árak teljes élelmiszerláncban tapasztalható szélsőséges ingadozására és az ehhez kapcsolódó pénzügyi spekulációra figyelemmel az élelmiszerláncot kiszolgáló piacok átláthatósága is elengedhetetlen a verseny és az áringadozásokkal szembeni rugalmasság javításához,
- K. mivel a megfelelőbb bemeneti és erőforrás-gazdálkodásba (energia, talaj és tápanyagok, víz) történő hosszú távú beruházások szükségesek az új gazdasági és környezeti

kihívásoknak való megfeleléshez, ideértve az Európa 2020 stratégia összefüggésében felmerülő kihívásokat is; mivel a mezőgazdasági termelőknek megfelelő hozamot kell befektetéseiken elérniük ahhoz, hogy erőforrás-hatékonyabb, fenntartható és innovatív gazdálkodási rendszereket vezethessenek be,

- L. mivel a mezőgazdasági üzemek és a vidéki területek fejlettebb szennyvízrendszerei, illetve a szennyvíziszap komposztálása – a lehetséges felhasználások alapos kivizsgálása, a potenciálisan káros anyagok megfelelő kezelése és szigorú ellenőrzés mellett – tápanyag- és energiaforrásként jelentős potenciált hordoznak,
- M. mivel a gazdálkodásban a jobb energiahatékonyság és a helyi megújulóenergia-termelés (különösen szél, nap, biogáz, hulladékhasznosítás stb.) révén jelentős lehetőségek rejlenek az energia- és költségmegtakarítás terén,
- N. mivel a KAP reformja keretében a vetésforgót fel kell venni a „zöldítő” intézkedések körébe, tekintettel annak az éghajlatváltozás enyhítéséhez való jelentős hozzájárulására és a műtrágya- és peszticidfelhasználás csökkentésének lehetőségére,
- O. mivel a hüvelyes fehérjenövények EU-ban való termesztése, illetve a fejlettebb legeltetésalapú tenyésztési rendszerek csökkentenék az EU fehérjehiányát és a takarmányimporttól való függését, valamint jelentős gazdasági előnyöket teremtenének a mezőgazdasági termelők számára,
- P. mivel egyes energianövények vetésforgórendszerekbe és külterjes állattenyésztésbe történő integrálása is jelentősen segítheti a bemeneti költségek, a légköri NO₂-vesztés és a tápanyag-kimosódás csökkentését,
- Q. mivel a mezőgazdasági üzemen belül megtermelt vetőmag felhasználása jelentős gazdasági és környezeti előnyöket kínálhat, beleértve a mezőgazdasági termelők költségcsökkentését és a kisebb mértékű árufüggést, ezzel reagálva a mezőgazdasági üzemek sajátos agronómiai körülményeire; mivel az e területen javuló infrastruktúra hosszú távon jelentősen csökkentheti a takarmány- és vetőmag-termelési költségeket;

Általános megoldások

1. felhívja a Bizottságot, hogy munkaprogramjába vegye fel a jogszabályok felülvizsgálatát a mezőgazdasági bemeneti árak és a mezőgazdasági termelést kiszolgáló ágazatok árresei átláthatóságának javítása céljából;
2. felhívja a Bizottságot, hogy ösztönözze a fejlettebb agronómiai gyakorlatokat és mezőgazdasági erőforrás-gazdálkodást abból a célból, hogy csökkenjenek a bemeneti költségek és a tápanyagpazarlás, és fokozódjon a gazdálkodási rendszereken belüli innováció, erőforrás-hatékonyság és fenntarthatóság;
3. hangsúlyozza különösen az európai élelmiszerár-megfigyelési eszköz szükségességét, amely nagyobb átláthatóságot hozna a bemeneti árak alakulása terén, és lehetővé tenné a termelői árak termelési költségekhez való kapcsolását;
4. felhívja a nemzeti és európai versenyhatóságokat, hogy határozottan foglalkozzanak a

mezőgazdaságot kiszolgáló kereskedők és bemeneti vállalatok erőfölényével, és mérlegeljenek trösztellenes jogszabályokra vonatkozó javaslatokat;

5. hangsúlyozza egyben az egész Unióra kiterjedő, a bemeneti költségeket csökkentő tápanyag-, energia- és természetierőforrás-gazdálkodással kapcsolatos bevált gyakorlatok információcsere-rendszerének szükségességét;
6. felszólít egy olyan új vidékfejlesztési politikára, amelynek részét alkotják a bemeneti költségeket és az áringadozásoknak való kiszolgáltatottságot csökkentő jobb erőforrás-gazdálkodás és fenntartható gyakorlatok egyedi támogatási intézkedései, amelyek különösen a rövid bemeneti és az élelmiszerláncokat támogatják;
7. felszólal annak érdekében, hogy a következő kutatási keretprogram jelentős részét különítsék el a mezőgazdasági bemeneti gazdálkodás alkalmazott K+F tevékenységére a bemeneti költségek csökkentése és az agronómiai gyakorlatok javítása érdekében, ideértve a mezőgazdasági termelők jobb képzésben és kapacitásfejlesztésben való részvételét, valamint az állami és magán tudományos szervezetek és mezőgazdasági termelői szervezetek közötti jobb együttműködést;
8. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg részletesebben a termelői szervezetek és szövetkezetek mezőgazdasági bemeneti források kollektív beszerzésének szervezésében betöltött szerepét azzal a céllal, hogy javuljon a mezőgazdasági termelők alkupozíciója a mezőgazdaságot kiszolgáló ágazatokkal szemben;
9. felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre uniós tájékoztató kampányt a mezőgazdasági termelők és fogyasztók számára, hangsúlyozva az egész élelmiszerláncban a jobb energia-, víz- és természetierőforrás-gazdálkodás fontosságát az erőforrás- és élelmiszerpazarlás jelentős csökkentése végett;

Energiaügy

10. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jogalkotási intézkedéseken keresztül ösztönözzék az energiatakarékossági, valamint a mezőgazdasági üzemek vagy helyi partnerségi projektek keretében történő megújulóenergia-termelési (szél, nap, biogáz, energia) beruházásokat, külön összpontosítva a hulladék és a melléktermékek helyi szintű felhasználására;
11. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a biomassa és a bioüzemanyagok – beleértve a biogázt – ne járuljanak hozzá az élelmiszer- és energiatermelés közötti fenntarthatatlan erőforrásversenyhez, és ne váltsák ki a bemeneti költségek és termőföldbérleti díjak további növekedését;
12. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy segítsenek a mezőgazdasági termelők számára új bevételek generálásában azzal, hogy megkönnyítik a megújuló mezőgazdasági erőforrásokból előállított energiának a magán és állami energiarendszerekbe és -hálózatokba történő integrálását;
13. megítélése szerint a mezőgazdasági üzemekben és helyi szinten megvalósuló energiatakarékosságot és energiagazdálkodást szolgáló hathatós intézkedéseket a

vidékfejlesztési programok révén egész Európában elérhetővé kell tenni, és annak a mezőgazdasági üzemek számára nyújtott tanácsadás részévé kell válniuk;

14. felhívja a Bizottságot a különféle meglévő gazdálkodási rendszerek energiaköltségeinek és a kapcsolódó erőforrás-szolgáltatók, feldolgozóipar és terjesztési rendszerek elemzésére, az új kihívásoknak való megfelelés céljából figyelembe véve az energiahatékonyságot és a fenntartható energiaforrások használatát, valamint a haszonnövény-termesztés és az állattenyésztés közötti egyensúly visszaállításának szükségességét;

Talajjavítók és növényvédő szerek

15. megismétli arra irányuló felhívását, hogy a vetésforgót és a haszonnövények diverzifikációját vegyék fel a KAP keretében jutalmazandó „zöldítő” intézkedések körébe, tekintve az előbbinek az éghajlatváltozás mérséklésére, talaj- és vízminőségre, valamint a mezőgazdasági termelők pénzügyeire gyakorolt kedvező hatását (a trágyák, talajjavítók, növényvédő szerek és peszticidek használatának jelentős csökkentésével, ami csökkenteni fogja a mezőgazdasági termelők bemeneti költségeit);
16. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy – a lehetséges felhasználások alapos kivizsgálása, a potenciálisan káros anyagok megfelelő kezelése és szigorú ellenőrzés mellett – ösztönözzék a hulladékáramokból a tápanyagok, különösen a folyékony trágya, szerves hulladék és helyi szennyvízrendszerek újrahasznosítását, ami segítheti a trágyára fordított bemeneti költség csökkentését, és megköti a nitrogént és a foszfátot;

Állati takarmányozás

17. megismétli a Bizottsághoz intézett felhívását, hogy sürgősen nyújtson be jelentést a Parlamentnek és a Tanácsnak az uniós belső fehérjenövény-termesztés új politikai eszközök révén történő növelésének lehetőségeiről és megoldásairól, ezzel csökkentve az EU fehérjeimporttól és az ásványi műtrágyák és növényvédő szerek külső bevitelétől való függőségét, továbbá megvizsgálva e megoldásoknak a mezőgazdasági termelők jövedelmére gyakorolt lehetséges hatásait;
18. ismételten hangsúlyozza, hogy az új KAP-ba megfelelő intézkedéseket és eszközöket kell beépíteni a vetésforgórendszerekben fehérjenövényeket termelő mezőgazdasági termelők támogatására, ezzel csökkentve az EU haszonnövényeinek fehérjehiányát és áringadozását, javítva a mezőgazdasági gyakorlatokat, csökkentve az üvegházhatású gázok kibocsátását és javítva a betegségek felügyeletét és a talaj termékenységét;

Vetőmagok

19. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat a mezőgazdasági üzemekben megtermelt vetőmag uniós mezőgazdaságban való használatának fenntartását célzó erőfeszítések támogatására, figyelemmel annak jelentős gazdasági és környezeti előnyeire és az agrár-biodiverzitáshoz való hozzájárulására;
20. felhívja különösen a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a mezőgazdasági üzemben megtermelt vetőmag felhasználására a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló

2100/94/EK rendelet 14. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott korlátozások visszavonására e rendelet küszöbön álló felülvizsgálatának keretében;

21. felhív – a közelgő Rio+20 globális konferenciára figyelemmel – az agrár-biodiverzitás megőrzésére, fenntartható használatára és minőségi forgalmazására vonatkozó új uniós kezdeményezésre a vetőmag-beszerzési költségek csökkentése és a mezőgazdaságból származó hozzáadott érték növelése érdekében;

Termőföldárak és termőföldbérleti díjak

22. felhívja a Bizottságot, hogy végezzen vizsgálatot a termőföldbérlet, valamint a termőföldvásárlás és -bérlet költségnövekedése által az uniós tagállamok mezőgazdaságára gyakorolt hatásról, valamint hogy határozza meg azt, hogy a termőföldárak, a termőföldbérlet és a mezőgazdasági felhasználási érték egymástól való további elválásának megelőzése érdekében szükség van-e a termőföldhöz való hozzáférés ellenőrzésére és az e területen hozott új jogszabályokra;

Víz

23. felhívja a Bizottságot, hogy a KAP és a vízügyi keretirányelv reformjának keretében dolgozzon a jobb mezőgazdasági öntözési és víztárolási rendszereken, beleértve – az édesvízhasználat csökkentésének módjaként és egyben az éghajlatváltozásnak betudható csapadékmennyiség változásának ellensúlyozására szolgáló óvintézkedésként – a talaj víztárolási képességének növelését és a száraz területeken történő vízvételt is;
24. felhívja Bizottságot és a tagállamokat a vízjogokkal való gazdálkodás és azok újraelosztásának javítására és a multifunkcionális agrárökológiai és agrárerdészeti rendszerek erősítésére;
25. felhív a mezőgazdasági termelők vízgazdálkodási és öntözési képzésének nagyobb támogatására, ideértve a víztárolás gyakorlati eszközeit és a tápanyagvesztés és szikesedés megelőzését szolgáló intézkedéseket is, valamint fejlettebb helyi és regionális szintű vízárképzési és vízügyi igazgatási rendszereket kér a bemeneti költségek hosszú távú csökkentése érdekében;
26. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A Parlament a gazdálkodók igazságos jövedelméről és az élelmiszer-ellátási lánc hatékonyabb európai működéséről szóló, 2010. szeptember 7-i állásfoglalásában számos ajánlást fogadott el az élelmiszer-ellátási lánc mezőgazdasági termelés után felmerülő problémáinak megoldására a mezőgazdasági termelők jövedelmének javítása érdekében. A Parlament jelentős politikai váltást javasolt az uniós versenyjogban, és ajánlásokat tett a KAP 2020 reformról szóló jogalkotási javaslatba beépítendő intézkedésekre. A Bizottság 2010. november 23-án fogadta el az állásfoglalás nyomán követéséről szóló jelentést, amely intézkedéseket jelent be e témakörben.

Ez az új saját kezdeményezésű jelentés azonosítja a problémákat a mezőgazdasági termelést

kiszolgáló ágazatokban, a beszerzett mezőgazdasági bemeneti áruk tekintetében a költségeknek az elmúlt évtizedben az energia, gépek, összetett takarmányok, trágyák, peszticidok, vetőmagok és víz terén bekövetkezett növekedésére összpontosítva. Rámutat több termelési ágazatra gyakorolt hatásokra, kiemeli a mezőgazdasági termelők egyre koncentráltabb bemeneti ipartól való fokozódó függőségét, és a KAP küszöbön álló reformja keretében megteendő intézkedéseket javasol.

Tekintettel a KAP előttünk álló jelentős reformjára, amely a mezőgazdasági termelők előtt álló számos kihívásra hivatott választ adni, e jelentés célja elemezni a kiszolgáló struktúrákat és piacokat, és javaslatot tenni olyan politikai megoldásokra, amelyek segíthetnek a mezőgazdasági termelőknek a bemeneti költségek csökkentésében, azzal a céllal, hogy növekedjen autonómiájuk és jövedelmük, és így átállhassanak a termelési erőforrások hatékonyabb és fenntarthatóbb használatára.

Az előadó javasolja a tagállamok és a Bizottság felhívását arra, hogy szolgáltatassanak több adatot a bemeneti és termelési költségekről, amelyeket aztán egy európai árfigyelő szervnek kell elemeznie és rendszeresen továbbítania a mezőgazdasági termelők számára. Az árindexek is javíthatják a bemeneti ágazatban folyó versenyt, és remélhetőleg segíthetnek a mezőgazdasági termelőknek abban, hogy kiszabaduljanak az elsődleges termelést kiszolgáló és azt felhasználó, egyre nagyobb mértékben koncentrálnódó és egyre befolyásosabb agráripár „szorításából”.

Emellett a mezőgazdasági termelőknek az előttük álló új éghajlati, környezeti és gazdasági kihívásoknak való megfelelés érdekében támogatásra van szükségük az agronómiai és környezeti teljesítmény javításában. Az új KAP-ban előirányzott „zöldítő intézkedések” részeként a mezőgazdasági termelőknek a biodiverzitás, valamint a víz és a talaj tápanyagainak jobb kezelésével kapcsolatos extern termelési költségeket ismét be kell építeniük, és ehhez támogatást kell kapniuk. Természetesen az induló beruházási költségek hosszú távon előnyöket fognak biztosítani a mezőgazdasági termelőknek, ilyen az éghajlati bizonytalanságokkal szembeni rugalmasság, a jobb talajegészség és a betegség hajlam csökkenése. Amint a mezőgazdasági termelők képesek lesznek a mezőgazdasági üzem bemeneti potenciáljának jobb kihasználására, kevésbé lesznek kitéve az áringadozásnak.

A Bizottságnak olyan intézkedésekre is javaslatot kell tennie, amelyek ösztönözhetik a mezőgazdasági termelőket a bemeneti források megőrzésének és beszerzésének kollektív megszervezésére, hogy erősítsék alkupozíciójukat, párhuzamosan azzal, hogy a mezőgazdasági termelést követő szakaszokon termelői szervezeteket hoznak létre. A mezőgazdasági termelőket ösztönözni és jutalmazni kell, ha megszervezik maguknak az áringadozásokkal szembeni való kiszolgáltatottságot csökkentő jobb erőforrás-gazdálkodást és fenntartható gyakorlatokat.

Az előadó ezzel összefüggésben hangsúlyozni kívánja, hogy sok ország mezőgazdasági termelői már keményen dolgoznak az agronómiai gyakorlatok javításán és a beszerzett forrásokkal szembeni gazdasági függetlenség növelésén. A mezőgazdasági termelői hálózatok hosszú évek óta fontos együttműködést tartanak fenn a kormányzati és nem kormányzati kutató testületekkel és termelői szervezetekkel (pl. Franciaországban a CEDAPA vagy a CIVAM stb.) és aktívan terjesztik tapasztalataikat és eredményeiket a szélesebb mezőgazdasági közösségek körében. Ezt a kezdeményezést és részvételt teljes mértékben el

kell ismerni a kutatóintézetek, illetve a mezőgazdasági termelési és vidékfejlesztési szervezetek közötti együttműködés fokozása révén, és figyelembe kell venni a mezőgazdasági üzemek számára nyújtott jövőbeni tanácsadás és képzési programok során.

Az előadó javasolja, hogy az állásfoglalás szerkezete a következő fő mezőgazdasági bemeneti tényezők köré csoportosuljon:

Energiaügy

Az EUROSTAT adatai és a Bizottság elemzése azt jelzik, hogy a bemeneti és termelési költségek, illetve a termelői árak közötti egyre nagyobb szakadék sok ágazatban gazdaságilag nem fenntartható. A mezőgazdasági termelés energiaköltségei 2000 és 2010 között durván 60%-kal nőttek, míg a termelői árak csak 25%-kal. E növekedés része a tüzelőanyagok, gáz és villamos energia árának általános növekedése.

Az előadó intézkedéseket javasol annak érdekében, hogy energiahatékonysági programok révén erősítsék a mezőgazdasági üzemek energiamegtakarítási képességét az épületek, gazdálkodási gyakorlatok és a szállítás terén, valamint hogy fokozzák megújulóenergia-termeléssel (szél, nap, biogáz, geotermikus energia stb.) kapcsolatos beruházásokat a mezőgazdasági üzemekben vagy helyi szinten.

Ezzel összefüggésben ajánlja a meglévő gazdálkodási rendszerek energiamennyiségének és költségének, valamint a kapcsolódó erőforrás-szolgáltatók, feldolgozóipar és terjesztési rendszerek elemzését és értékelését is. A KAP küszöbön álló reformja során az új kihívásoknak való megfelelés érdekében fontos figyelembe venni az energiahatékonyságot és a fenntartható energiaforrások használatát. Ide tartozik a haszonnövény-termesztés és az állattenyésztés közötti egyensúly visszaállítása a rendelkezésre álló energiaforrások és a kevés alapanyaggal működő termelési rendszerek – mint a legeltetéses és külterjes állattenyésztés – viszonylatában.

Műtrágyák és talajjavító szerek

A műtrágyák és talajjavító szerek költsége az elmúlt évtizedben átlagosan megduplázódott. A nitrát és foszfát használata sajátos problémákat hordoz, nevezetesen az elfolyást, amennyiben a talaj és a haszonnövény nem képes megfelelően tárolni és felszívni a tápanyagokat.

Megoldások léteznek: a mezőgazdasági üzemekben a tápanyagelemzés és -gazdálkodás javítása; a műtrágyaköltségek leszorítása jobb talajtermékenységi elemzés és gazdálkodás révén, különösen a talaj lazaságának és szerves humusztartalmának szerves trágyázással történő javítása révén (ami jobb víz- és tápanyagmegtartást tesz lehetővé), a folyékony szerves trágya minőségének javítása, jobb vetésforgó gyakorlatok, locsolótömlő alkalmazása azonnali sekély mélységű bedolgozással (egyes kutatások szerint Észak- és Nyugat-Európában hozamvesztés nélkül 50 kg N/ha – vagy akár a jelenlegi felhasználás 70%-a – takarítható meg). A tápanyag-kimosódás – a vízi környezetbe történő nitrátvesztés és a légköri NO₂ (nitrogénoxidok) vesztés fő forrása – csökkenthető lehet, ha egyes energianövényeket használnak pufferként a vízvédelmi területek körül és nyílt vízfolyások mentén.

Egyben a falvak és városok szennyvízrendszereit is potenciális tápanyagforrásként (biogáz) kell figyelembe venni, ha az esetlegesen káros anyagok megfelelő leválasztását garantálni

lehet.

Vetőmagok

A vetőmagok és ültetési anyagok költsége 2000 óta átlagosan majdnem 30%-kal emelkedett. Ez részben a minősített vetőmagok magas beszerzési árának és a mezőgazdasági üzemben megtermelt vetőmagok csökkenő használatának tudható be. A mezőgazdasági üzemben megtermelt vetőmagok sok gazdasági és környezeti előnyt hordoznak: költségük a mezőgazdasági termelők számára átlagosan 40%-kal alacsonyabb, mint a tanúsított vetőmagoké, lehetővé teszik a mezőgazdasági termelők számára a régió sajátos agronómiai körülményeihez alkalmazkodó növények termesztését, gyakorta kevesebb műtrágyát és növényvédőt szert igényelnek, miközben fenntartják a haszonnövények biodiverzitását. Ezen túlmenően a mezőgazdasági termelők választhatnak a gazdálkodási körülményeiknek megfelelő vetési időszakot, anélkül, hogy a vetőmagtermelő vállalatok szállítási idejére kellene hagyatkozniuk.

Európában a gabonafélékkel bevetett terület több mint fele a mezőgazdasági üzemben megtermelt vetőmaggal kerül bevetésre – és ez a szám 90% körüli olyan országokban, mint Lengyelország –, de ezek fejlődését más ágazatokban, így a gyümölcs- és zöldségágazatban hátráltatja többek között az a tény, hogy a 2100/94/EK rendelet értelmében a mezőgazdasági termelők csak 21 növényfajtát termeszthetnek a mezőgazdasági üzemben megtermelt vetőmagból. Másfelől a vetőmagipar a mezőgazdasági üzemben megtermelt vetőmag használatának jogát mentességnek tekinti, amelyet a rendelet következő felülvizsgálata során el kell törölni.

Növényvédő szerek és más peszticidek

A növényvédő szerek és más peszticidek ára az elmúlt évtizedben átlagosan csaknem 13%-kal nőtt. A megoldások körébe tartozik a kiegyensúlyozott szén-nitrogén arány kialakítása a talajban, továbbá a talajszerkezet javítása (valamint ennek következtében a peszticidek és a gyomirtók alkalmazási igényének csökkenése a kevesebb növénybetegség és kisebb mértékű gyomosodás következményeként).

Állati takarmányok és állatorvosi költségek

Az intenzív állattenyésztési rendszerek olyan táplálást alkalmaznak, ahol nagy az összetett takarmány koncentrátumok részaránya; a felhasznált olajrepcét és fehérjét főként a tengerentúlról importálják. Ebben az ágazatban a bemeneti árak átlagosan több mint 30%-kal nőttek az elmúlt évtizedben.

Az EP az EU fehérjehiányáról szóló 2011. márciusi állásfoglalásában felhívást intézett az uniós fehérje-haszonnövény- és hüvelyesnövény-termesztés fejlesztéséhez szükséges keretrendszer létrehozására abból a célból, hogy hazai termelésből előállított takarmánnyal 70%-kal csökkenteni lehessen a fehérjehiányt. E célra számos hüvelyes haszonnövény alkalmas, különösen a borsó, a lóbab és a csillagfürt.

Ezen túlmenően a hüvelyes fehérjenövényeket tartalmazó vetésforgó csökkenti a talaj kezelésével járó üzemanyag-fogyasztást, mivel a humusztartalom és a talaj nedvességtartalma jobban megmarad, és kevesebb művelésre van szükség. Az Európai Parlament által közzétett új keletű tanulmány (PE 438.591) és a francia kormány fenntartható fejlődéssel foglalkozó

francia bizottságának tanulmánya (2009. december, 15. szám) becslése szerint Franciaországban akár évi 100 millió EUR összeggel csökkenhet a műtrágyák alkalmazásának költsége.

Gazdasági épületek és megújuló energia

A nem lakhatási célú gazdasági épületek költsége átlagban 20%-kal nőtt az építőanyagok és az építési munka árának növekedése miatt. A költségek – különösen az állattenyésztési ágazatban – a higiéniai és élelmiszer-biztonsági követelmények miatt is nőnek.

Néhány tagállamban ösztönzik a mezőgazdasági termelőket, hogy fektessenek be a mezőgazdasági üzemben történő megújuló energia termelésbe, mint amilyen szél- és napenergia és a biogáz kiaknázása. Németországban például széles körben használják a gazdasági épületek tetőit napelemek felszerelésére, jobb az épületek szigetelése, és a folyékony szerves trágyát is felhasználják biogáz előállítására. A biogáztermelés terén a nemzeti támogatások azonban egyes esetekben kukorica- és gabonaüzemű biogáztermelőket eredményeztek, amelyek növelték a termőföldbérletet és odavonzották a befektetőket, ami viszont elvonja a hasznot mezőgazdasági termelőktől.

Termőföldárak és termőföldbérleti díjak

A termőföldbérlet költsége sok gazdálkodási ágazatban és tagállamban jelentős költségtényező, és azt bemeneti költségként kell figyelembe venni. Nyugat-Európa nagy részén a mezőgazdasági föld eladási és bérleti árai fenntarthatatlan szintet értek el, ami a termelési kapacitások, a termőföldhöz való hozzáférés és a mezőgazdasági felhasználási érték egymástól való elszakadásához vezetett. Egyes esetekben ennek oka az ipari terjeszkedés, a nagyüzemi mezőgazdaság és a termőföld néhány kézben való koncentrálódása. Az előadó megfigyelő rendszert javasol a termőföldárak és – különösen a fiatal mezőgazdasági termelők esetében – a termőföldhöz való hozzájutás vonatkozásában.

Más áruk és szolgáltatások, ideértve a vizet is

Tekintve a víz mezőgazdasági termelésben fennálló nagy jelentőségét, az EU-nak támogatnia kell a tagállamokat a jobb mezőgazdasági víztároló rendszerek biztosításában, ideértve a talaj víztároló kapacitásának javítását és a száraz területeken történő vízvételt is, a csapadékmennyiség éghajlatváltozásnak betudható változásának ellensúlyozására szolgáló óvintézkedésként.

Emellett sürgős szükség van a vízjogokkal való megfelelőbb gazdálkodásra és azok újraelosztására, továbbá a vízmegtartó képesség javításához a multifunkcionális agrárökológiai és agrárerdészeti rendszerek fejlesztésére.